

สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาประชากรกับสิ่งแวดล้อม

เขตการศึกษา 9

นางสาว จารุณี จันคณา

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-723-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018765:117866149

STATE AND PROBLEMS OF INSTRUCTIONAL MANAGEMENT OF POPULATION
AND ENVIRONMENT SUBJECT, EDUCATIONAL REGION NINE.

MISS. CHARUNAN CHANCANA

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Secondary Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-723-1

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

จารุพันธ์ จันกะณา : สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาประชากรกับสิ่งแวดล้อม
เขตการศึกษา 9 (STATE AND PROBLEMS OF INSTRUCTIONAL MANAGEMENT OF
POPULATION AND ENVIRONMENT SUBJECT, EDUCATIONAL REGION NINE) อาจารย์
ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.วลัย พานิช , 220 หน้า. ISBN 974-582-723-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาประชากรกับสิ่งแวดล้อม
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 9 ในด้านต่อไปนี้คือ : การใช้หลักสูตรผู้บริหาร ครู และนักเรียน
ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย 1 ชุด เป็นทั้งแบบสอบถามและสัมภาษณ์ และส่งไปสอบถามครู
สังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 70 คน และสัมภาษณ์ครู จำนวน 27 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดย
หาค่าร้อยละ ร้อยละเฉลี่ย มีชดิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. สภาพการจัดการเรียนการสอน

1.1 ด้านการใช้หลักสูตร พบว่า ครูส่วนใหญ่กำหนดจุดประสงค์ให้นักเรียนมีความรู้ความ
เข้าใจเกี่ยวกับประชากรกับสิ่งแวดล้อม จัดเนื้อหาให้สอดคล้องกับหลักสูตร และเน้นเรื่องการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อม ใช้วิธีสอนให้นักเรียนมีทักษะการทำงานเป็นหมู่คณะ ใช้งบประมาณจัดซื้อและจัดทำสื่อสำเร็จรูป
ให้นักเรียนร่วมกันวางแผนและดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร วัดและประเมินผลในด้านความรู้และ
ความเข้าใจ

1.2 ด้านผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยให้มีการจัดทำ
แผนการสอน กำหนดตารางสอน จัดประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และครู
จัดนิเทศภายใน จัดงบประมาณให้ในการจัดซื้อสื่อ ให้คำยกย่องชมเชยและให้กำลังใจในการทำงาน
ตรวจตรา ดูแลการใช้พลังงานและทรัพยากรต่าง ๆ ในโรงเรียน จัดให้มีห้องน้ำอย่างถูกสุขลักษณะ
และเพียงพอ

1.3 ด้านครู พบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนแบบบรรยาย ให้นักเรียนรวบรวมและรายงาน
ข่าวด้านประชากรกับสิ่งแวดล้อม ใช้สื่อที่เป็นรูปภาพ ให้นักเรียนจัดโครงการพิเศษส่งเสริมเรื่องสิ่งแวดล้อม
ขึ้นในบริเวณโรงเรียน วัดผลโดยใช้ข้อสอบแบบปรนัยการติดตามข่าว และความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ให้ความ
ร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐและเอกชน และเป็นแบบอย่างที่ดีในการรักษาความสะอาด

1.4 ด้านนักเรียน พบว่า นักเรียนเคารพและรักษาสรรพสิ่งมีชีวิต มีความสามารถในการอ่าน
ย่อ และสรุปเนื้อหาและรู้จักยกยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

2. ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาประชากรกับสิ่งแวดล้อม พบว่า ด้านการใช้หลักสูตร
ผู้บริหาร ครู และนักเรียนทั้งในส่วนรวมและรายละเอียดเป็นปัญหากลางทั้งสิ้น

ภาควิชา.....มัธยมศึกษา.....
สาขาวิชา.....การล่อนสังคมศึกษา.....
ปีการศึกษา.....2535.....

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

##

KEY WORD

CHARUNAN CHANCANA : STATE AND PROBLEMS OF INSTRUCTIONAL MANAGEMENT OF POPULATION AND ENVIRONMENT SUBJECT, EDUCATIONAL REGION NINE)
THESIS ADVISOR : ASST. PROF. WALAI PANICH, Ed.D. 220 pp.
ISBN 974-582-723-1

The purpose of this research was to study the state and problems of instructional management of Population and Environment Subject in the Education Region Nine in the following aspects : curriculum implementation, administrators, teachers and students. The research instrument was constructed by the researcher to be used as the questionnaire and interview form. Seventy secondary school social study teachers were asked to answer the questionnaire and twenty-seven teachers were interviewed. The data were analyzed by means of percentage, average percentage, arithmetic mean and standard deviation.

The findings of the study were as follows:

1. The state of instructional management

1.1 In the aspect of curriculum implementation : It was found that most of the teachers set the objective that the students should gain knowledge and understanding of population and environment, organized content relevant to the curriculum with emphasizes on population and environment used the teaching technique which developed group working skills, spent the budget on ready-made instructional media, let the students planned and managed extra-curricular activities and evaluated the students knowledge and understanding.

1.2 In the aspect of the administrators : It was found that the administrators supported the instructional management by having teachers organized teaching-plans, set up instructional schedule, arranging conferences among academic affair administrators, heads of the subject division and teachers, and in-school supervision, providing budget for instructional materials, giving compliments and morale support, inspecting the use of energy and resources in the school, and providing sufficient hygienic toilets.

1.3 In the aspect of the teachers. It was found that most of the teachers used lecture method, assigned students to study and report on population and environment news, used pictures as instructional media, having student set up extra-project on environment campaign in schools, evaluated by objective test, caught up with current events and movements on population and environment, cooperated with the government and private organizations and set themselves as good model in sanitary maintenance.

1.4 In the aspect of the students : It was found that most students respected and conserved living things, had ability in reading and summarizing information on population and environment, and accepted the opinions of others.

2. The problems of instructional management of Population and Environment Subject : It was found that the problems of curriculum implementation, administrators, teachers and students were moderate both in general and in detail.

ภาควิชา.....มัธยมศึกษา.....

สาขาวิชา.....การสอนสังคมศึกษา.....

ปีการศึกษา.....2535.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย พานิช อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ที่เอาใจใส่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดเวลา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ลาวัณย์ วิทยาอุทิศกุล ประธานกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิบลศรี วาสนสมลิตถิ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา อุษัยรัตน์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ศุภวิทย์ เปี่ยมพงศ์สานต์ อาจารย์ มาลี โทสกุล อาจารย์ นพพร ไพรมณี อาจารย์ นิมลรัตน์ ชาญกว้าง ดร.วินัย วีระพัฒนานนท์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ผู้สอนวิชาประชากรกับสิ่งแวดล้อมที่เป็นประชากรทั้ง 70 ท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี ขอขอบคุณนี้ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ และเป็นกำลังใจด้วยดีมาโดยตลอด ทำให้งานวิจัยครั้งนี้ สำเร็จล่วงไปได้ด้วยดี และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่ให้ทุนสนับสนุนในบางส่วน

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และญาติพี่น้อง ที่ให้ความรัก ความห่วงใย กำลังใจ และกำลังทุนทรัพย์เป็นอย่างดีตลอดมา

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จารุพันธ์ จันคะณา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
คำจำกัดความของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสาร.....	8
ความเป็นมาของสิ่งแวดล้อมศึกษาในต่างประเทศ.....	8
ความเป็นมาของสิ่งแวดล้อมศึกษาในประเทศไทย.....	16
ความเป็นมาของวิชาประชากรกับสิ่งแวดล้อม.....	21
ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาประชากรกับ สิ่งแวดล้อม.....	24
การใช้หลักสูตร.....	24
ผู้บริหาร.....	26
ครู.....	44
นักเรียน.....	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	49
งานวิจัยภายในประเทศ.....	49
งานวิจัยต่างประเทศ.....	59
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	72
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	147
สรุปผลการวิจัย.....	148
อภิปรายผลการวิจัย.....	151
ข้อเสนอแนะ.....	160
รายการอ้างอิง.....	162
ภาคผนวก.....	173
ภาคผนวก ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	174
ภาคผนวก ข. รายชื่อโรงเรียนประชากรและตัวอย่างประชากร.....	176
ภาคผนวก ค. หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	179
ภาคผนวก ง. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	186
ประวัติผู้เขียน.....	220

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ประชากรและตัวอย่างประชากร.....	74
2	จำนวนและค่าร้อยละของประชากรและตัวอย่างประชากร ครูผู้สอนวิชา ประชากรกับสิ่งแวดล้อม จำแนกตามสถานภาพและข้อมูลทั่วไป.....	79
3	จำนวนและค่าร้อยละของสถานการณ์จัดการเรียนการสอนวิชาประชากรกับ สิ่งแวดล้อม ด้านการใช้หลักสูตร.....	86
4	จำนวนและค่าร้อยละของสถานการณ์จัดการเรียนการสอนวิชาประชากรกับ สิ่งแวดล้อม ด้านผู้บริหาร.....	96
5	จำนวนและค่าร้อยละของสถานการณ์จัดการเรียนการสอนวิชาประชากรกับ สิ่งแวดล้อม ด้านครู.....	104
6	จำนวนและค่าร้อยละของสถานการณ์จัดการเรียนการสอนวิชาประชากรกับ สิ่งแวดล้อม ด้านนักเรียน.....	116
7	ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาประชากรกับสิ่งแวดล้อม ด้านการใช้หลักสูตร.....	119
8	ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาประชากรกับสิ่งแวดล้อม ด้านผู้บริหาร.....	127
9	ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาประชากรกับสิ่งแวดล้อม ด้านครู.....	135
10	ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาประชากรกับสิ่งแวดล้อม ด้านนักเรียน.....	143